

FIONA SCHNEIDEROVÁ

PARÍŽSKA AFÉRA

Vojna ich rozdelila,
môže ich láska
opäť spojiť?

PARÍŽSKA
AFÉRA

FIONA SCHNEIDEROVÁ

PARÍŽSKA
AFÉRA

 Fortuna
Libri

Original title: Fiona Schneider: THE PARIS AFFAIR

Copyright © Fiona Schneider, 2024

First published as THE PARIS AFFAIR in 2024

by Michael Joseph. Michael Joseph is part of the
Penguin Random House group of companies.

Cover design © Zuzi Maat

Cover illustration © AdobeStock / daryakomarova, AdobeStock / pyrnaud_116

Translation © Zuzana Folvarčíková, 2025

Slovak edition © Fortuna Libri, Bratislava 2025

Vydalo vydavateľstvo Fortuna Libri.

FORTUNA LIBRI, a. s., Zadunajská cesta 8, 851 01 Bratislava

fortuna@fortuna.sk

www.fortunalibri.sk

Redakčná a jazyková úprava Denisa Stareková

Prvé vydanie

Táto kniha je fikcia. Mená, postavy, miesta a udalosti
sú buď výtvorom autorkinej fantázie, alebo sú použité fiktívne,
a preto akákoľvek podobnosť so skutočnými živými alebo mŕtvymi osobami,
obchodnými spoločnosťami, udalosťami či miestami je úplne náhodná.

Všetky práva vyhradené.

Nijaká časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovat',
ukladať do informačných systémov ani rozširovať akýmkoľvek spôsobom,
či už elektronicky, mechanicky, fotografickou reprodukciou,
alebo inými prostriedkami, bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ISBN 978-80-573-0520-0

Michaelovi, Maxovi, Karle a Lukasovi

*„... vôňa a chuť vecí zostávajú dlho zachované, ako duše
prípravené nám pripomínať, čakajúce na svoj moment
uprostred trosiek všetkého ostatného; a v tej malej
a takmer nehmotnej kvapke svojej podstaty neochvejne
nesú obrovskú štruktúru spomienok.“*

Marcel Proust, Spomienka na veci minulé

Prológ

Lisette

August 1942 – Paríž

Lisette zatvorila dvere a pritisla si čelo o dubové drevo. Úzka chodba bytu bola tmavá. Vôňa Christophovej kolínskej – drevitý základ a bergamot – jej stále zahaľovala pokožku. V ústach jej zostala chuť posledného bozku, teplá a naliehavá... ale teraz bol preč.

Snívanie prerušil výbuch bomby. Musela rýchlo konať. Do rána sa vráti, aspoň tak jej sľúbil. Vzala tašku a hrniec Bohnen- und Kartoffeleintopf a prešla bytom, odvracajúc zrak od dverí spálne. Jej telo si však pamätalo teplo jeho pokožky, pery smerujúce nadol.

Lisette si vzdychla. Spomínanie nikomu nepomôže. Zhlboka sa nadýchla. Na chvíľu ako táto predsa trénovala – emócie tu nemali miesto. Do tejto šlamastiky ju koniec-koncov dostali predovšetkým nepatričné city.

Schytila zatemňovací záves v obývačke a odtiahla ho nabok. V mesačnom svetle sa trblietali strechy domov a na oblohe sa zjavila formácia lietadiel. Stroje mierili na západ, smerom na Boulogne-Billancourt. Vybuchla ďalšia bomba, tentoraz o čosi hlasnejšie, a obloha sa rozžiarila neprirodzene jasným svetlom. Strhla sa a rozbúšilo sa jej srdce. Nebolo času nazvyš.

Zrazu ju vydesil náhly zvuk – dvere do kuchyne sa prudko rozleteli a na prahu stál mladý muž s hrivou hustých tmavých vlasov. Vydýchla. Samozrejme, Jacques. Zabudla, že je tu. Bol starší, ako si pamätala z letného pohľadu spreď niekoľkých hodín, zrejme mal čosi vyše dvadsať rokov. Mierne krívajúc podišiel k oknu.

„Čo budeme robiť?“ zašepkal po francúzsky.

V mladíkovom hlbokom hlase počula chvenie. Spomenula si na účtenku a na zmienku o „Jacquovi M.“. Christoph mu poskytol útočisko – nemohla ho tu nechať.

„Si dosť silný na to, aby si sa vydal na cestu?“ spýtala sa naliehavo.

Jacques sa prudko narovnal. „Samozrejme.“

„Tak by sme mali odísť,“ vyriekla prosto. „*Maintenant.*“ Teraz. Keď tie slová vyslovila nahlas, stali sa skutočnosťou.

V duchu rýchlo počítala. V skrinkách bolo dosť jedla na niekoľko dní. Paríž bude večer pre bombardovanie uzavretý. Lisette poznala tajné cesty a dvere, na ktoré bolo bezpečné zaklopať. Mohla ich dostať von.

„A čo Christoph?!“ Jacques otočil hlavu k dverám.

Lisette sa zovrela srdce. Nebolo bezpečné napísať odkaz – nesmie po sebe a po Jacquovi nechať nijakú stopu. Christoph by všetko len skomplikoval. Teraz bol ideálny čas na odchod. Zahryzla si do pery. Christophovi to zlomí srdce, ale mala vari na výber?

Vybuchla ďalšia bomba, tentoraz bližšie, a obaja sa strhli.

Jacques sa obrátil k Lisette. „Si si istá, že je to bezpečné?“

Pokrčila plecami. „Nazdávam sa, že nemáme na výber. Alebo chceš radšej zostať tu?“

Jacques sa rozhliadol po byte, počúchal si strnisko na brade a kyslo sa usmial. „Nie, tuším to risknem s tebou.“

Lisette prikývla. Zatiahla závesy a pozrela na tašku. Christoph do nej zbalil knihu receptov a náhradné oblečenie. To bolo všetko. Dostatok miesta na konzervy a Bohnen- und Kartoffeleintopf. Pri pomyslení na cestu, ktorá ich čaká, sa zachvela.

Láska moja, dúfam, že pochopíš, prečo som musela odísť.

1

Julia

Máj 2002 – Londýn

Sála Wigmore Hall bola prázdna. Julia sa chytila opierky červeného zamatového kresla a dúfala, že ticho trochu upokojí jej myseľ. Zavrela oči a snažila sa vybaviť si Beethovenovu *Polonézu C dur*. Neúspešne.

Pod balkónom, kde sedela, sa ozvalo hučanie vysávača. V duchu počula mamin hlas: *Nie je čas na zaháľanie. Musíš sa pripraviť na koncert.*

Julia otvorila oči. Pripravila sa. Absolvovala zvyčajný rituál – preštudovala si partitúru, prišla v predstihu a vyskúšala si klavír, sadla si do sály –, dodržala všetko do poslednej bodky. Dnes však bolo niečo inak. V duchu sa chvela ako vták uväznený v klietke.

Hrala tu už mnoho rás – rok čo rok prekonávala prekážky národných klavírnych súťaží a teraz tu bola v rámci turné, ktoré zorganizoval Sebastian. Žalúdok jej skrúcala nervozita. Vstala a odpružené sedadlo sa so žuchnutím vrátilo do vzpriamenej polohy. Čoskoro dorazí publikum.

Juliina kabelka s partitúrou pripravenou na posledné prelistovanie bola v zelenej miestnosti. Spomalil sa jej dych. Zámerne sa vyhýbala pohľadu na fotografie ostatných umelcov, ktorí tu kedysi vystupovali: Daniel Barenboim, Edwin Fischer, Angela Hewittonová. Vyvolávali v nej nervozitu.

„Ako sa cítiš?“ opýtal sa Sebastian, ktorý sa znenazdajky vynoril spoza dverí a prešiel cez miestnosť. Mal na sebe pruhovaný oblek

a bielu košeľu. Vďakabohu, bol tu. Cítila, ako sa jej nervy trocha upokojujú.

„Si pripravená?“

„Takmer,“ pohrávala sa so saténovým lemom šiat. „Sú príliš dlhé.“

„Podpätky by to vyriešili,“ poznamenal s úsmevom.

Posadil sa. Z ich vzájomnej blízkosti čerpala útechu – zrejme tomu dopomohol fakt, že boli takmer rovnako starí. Zoznámili sa pred šiestimi rokmi, keď mala len dvadsaťjeden. Priletel do Bonnu, aby videl jej recitál. Takmer sa to skončilo veľkou katastrofou, Sebastian si však našťastie vypočul dosť na to, aby vedel, že ju chce zastupovať. Bol jedným z najmladších manažérov v agentúre.

„Na šatách nezáleží,“ vyhlásil a obdivne na ňu pozrel. „Vyzeráš úchvatne.“

„Sebastian...“

Napravil si manžety. „Neexistuje nijaké pravidlo, ktoré by zakazovalo konštatovať pravdu, nie? Dnes budeš na pódium žiariť. Ďalší krok na ceste ku kráľovnej Alžbete.“

„Viem, nepripomínaj mi to,“ zaúpela. Všetci tvrdili, že Juliina hviezda stúpa a súťaž kráľovnej Alžbety v Bruseli bola jednou z najprestížnejších medzinárodných klavírných súťaží na svete. Ako však stúpala vyššie, vzduch bol čoraz redší a chladnejší a Julií sa z toho občas zatočila hlava.

Sebastian ju štuchol a zasmial sa. „No tak, nehovor mi, že si nervózna. Takej skúsenej umelkyni ako ty to neuverím.“

Julia sa prinútila usmiať. „Samozrejme, že nie som. Už sa neviem dočkať, kedy budem hrať.“

Sebastian natiahol ruku. „Poď, odprevadím ťa na pódium.“

Zamierili k dverám na javisko. Jeho ruka na jej chrbte a dlhá čierna opona jej pomohli skoncentrovať myšlienky. O niekoľko sekúnd bude tam.

„Oslň ich,“ pošepol jej Sebastian. Pritiahol si Juliinu ruku k perám, a skôr než stihla zaprotestovať, jemne ju pobožkal. Dvere sa otvorili a ona vyšla do žiarivých svetiel na pódium.

Obrátila sa tvárou k publiku a uklonila sa. Ozval sa búrlivý potlesk. So stiahnutým žalúdkom si sadla za klavír značky Steinway.

Potlesk pozvoľna utíchol. *Oslň ich*, pripomenula si Sebastianove slová. V podstate presne to robila väčšinu života: vyvolávala nadšenie a ovácie. Bolo to návykové a desivé zároveň a dnešný večer nebol výnimkou.

Začala hrať a spod prstov jej ľahučko vychádzali úvodné tóny Beethovenovej *Polonézy*.

Tomuto pocitu sa nevyrovnalo nič na svete – ocitla sa na mori hudby a telo jej nadnášala melódia. Pred očami sa jej objavili noty a jej ruky ako mávnutím čarovného prútika presne vedeli, čo robiť.

No zrazu, bez varovania, Juliine prsty stuhli.

Spočiatku to bolo sotva badateľné. Hrala ďalej – prechádzala cez oktávy, tancovala hore a dole po sekvenciách. V hlave sa jej mihali noty, ale prsty náhle nestíhali.

V ušiach jej búšila krv. Úlomky melódie sa trieštili a bez ohľadu na to, ako veľmi sa snažila, hudba sa rozpadávala, a to priamo tu, pred všetkými. Zdesene odtiahla ruky od klavíra a prudko sa jej rozbúchalo srdce. Nedokázala sa pozrieť do očí nikomu z publika.

Vrhla sa preč z pódia, potkynajúc sa o lem šiat. Rýchlo sa musela dostať čo najďalej. S námahou roztvorila dvere na požiarne schodisko a vybehla von do dažďa.

„Julia!“ dohnal ju Sebastian na nádvorí. „Božemôj, si v poriadku?“

„Neviem. Veľmi ma to mrzí. Nemôžem...“ Hruď sa jej sťažka dvíhala a klesala.

„Čo sa stalo?“ opýtal sa a v hlase mu zaznel starostlivý tón.

Neodvážila sa prezradiť mu, že jej ruky už raz zlyhali – počas tréningu pred dvoma týždňami. Udalosť potlačila do úzadia v nádeji, že sa to viac nezopakuje, no teraz... V hrudi sa jej hromadila panika. „Nemôžem sa tam vrátiť.“

Dotkol sa jej ruky. „Dobre, dobre, upokoj sa,“ chlácholil ju. „Máš právo na jednu chybu... len sa ti to vôbec nepodobá.“

Julia potláčala slzy. V nijakom prípade nemohla dopustiť, aby táto noc zničila jej dlhoročné úsilie. „Sľubujem, že sa to viac nestane.“ Už keď tie slová vyslovila, vedela, že to nedokáže ovplyvniť.

Sebastian jej stisol ruku. „Vezmem ti kabelku a privolám taxík.“

Dážď neustával, bola premočená na kosť. V diaľke začula hrať ďalšieho interpreta. Bol to Chopin: tóny boli dokonalé a bezchybné. Z krásy tej hudby ju rozbolelo srdce.

Fischkotlett

1 veľká treska
1 vajce
4 polievkové lyžice strúhanky
1 čajová lyžička soli
1 čajová lyžička korenia
1 polievková lyžica tuku
3 polievkové lyžice horčice

1. Tresku vykostíme.
2. Vajce rozšľaháme a potrieme ním obe strany ryby.
3. Rybu obalíme v strúhanke.
4. Dochutíme soľou a korením.
5. Smažíme na tuku z oboch strán dozlatista.
6. Podávame so studenou horčicou.

2

Julia

Máj 2002 – Londýn

Pokus o varenie dopadol katastrofálne. Julia sa snažila utrieť omáčku zo sporáka, na ktorom sa práve rozvarila fazuľa. Dokonca aj rybie prsty, ktoré kúpila v neďalekom supermarkete, boli zhorené na uhoľ. Namiesto toho, aby sa sústredila na varenie, už po stý raz kontrolovala Beethovenovu partitúru a snažila sa prísť na to, prečo zlyhala.

Vchodové dvere sa s vízganím otvorili. Hodila utierku do drezu. Boli späť.

„Čo sa to tu deje?“ Anna položila tašku na stôl, zatiaľ čo jej malá dcéra Daisy neveriacky hľadela na neporiadok. „Mala by si odpočívať, zlatko.“

„Chcela som pripraviť večeru pre svoju neter a úžasnú staršiu sestru,“ skormútene odvetila Julia. „Obávam sa, že to nevyšlo podľa mojich predstáv.“

Daisy sa pozrela na mamu. „Nemusím to jesť, však?“ spýtala sa a pokrčila nos.

„Chod' pozerať CBeebies,“ nakázala jej Anna. „Neskôr ti niečo prinesiem.“

Julii sa zovrelo hrdlo. Po tom všetkom, čo pre ňu sestra urobila, odkedy pred tromi dňami utiekla z Wigmore Hall, nedokázala ani len pripraviť jednoduché jedlo. Oči sa jej zaliali slzami.

„Miláčik, to je v poriadku,“ objala ju Anna okolo pliec. „V poslednom čase prežíváš náročné obdobie pre problémy s rukami.“

„Veľmi sa bojím, že sa to stane znova.“

„Viem.“ Anna uhladila Julii vlasy a vzdychla si. „Vždy si bola ambiciózna. Keď od nás odišiel otec, začala si sa intenzívne venovať klavíru. Mala si vtedy sedem rokov, len o niečo viac ako Daisy teraz.“

„Asi to bol môj spôsob, ako rozptýliť mamu,“ konštatovala Julia skleslo. „Len si predstav, aká by bola sklamaná, keby ma teraz videla.“

Anna si vzdychla. „Nemyslím si, že ju v tom období mohlo niečo utešiť. Nedokázala sa zbaviť horkosti z toho, že nás otec opustil.“

„Možno keby mal nejaký druh vzťahu aspoň s nami,“ zašepkala Julia. „Azda by ju to trochu obmäkčilo.“

Anna na ňu pochybovačne pozrela. „Neviem, možno,“ pripustila napokon.

Julia si utrela slzy v snahe trochu sa upokojiť. Nechcela, aby si Anna robila starosti.

„Prenesiem sa cez to,“ vyhlásila a prinútila sa usmiať. „O pár týždňov je koncert v Prahe a potom v Salzburgu. Sebastian si myslí, že vystúpenie vo Wigmore Hall môžem hodiť za hlavu.“

Pozrela na svoje dlhé prsty a hranaté dlane. Navonok sa zdalo, že všetko je v poriadku. Sebastianovi sa o opakujúcom sa probléme stále nezmenila, jej jedinou dôverníčkou bola sestra.

„Prečo rukám nedopraješ trochu oddychu od klavíra? Mohla by si sa venovať maľovaniu alebo záhradníčeniu. Mohla by si sa dokonca naučiť variť,“ zasmiala sa Anna a žmurkla.

„Nemám čas zvrátať sa pri sporáku,“ odsekla Julia s úškrnom. Varenie nikdy nebolo jej silnou stránkou. „Nezabúdaj, že toto je ten rok. Čaká ma veľká klavírna súťaž.“

„No potrebuješ prestávku, sestrička,“ namietla Anna a zamračila sa. „Jake ma vlani po maminom pohrebe prinútil vziať si voľno. Veľmi mi to pomohlo.“

Ďalší dôvod, aby sa Julia cítila previnilo. Mala byť nablízku. Namiesto toho bola na turné, dokonca nebola ani v krajine, keď

mama naposledy vydýchla. Sama trvala na tom, že musí ísť. Julia si vybavila jej bledú tvár, stále zošúverenú po mŕtvici, a trhané slová. „Takú šancu už nemusíš dostať,“ vytisla zo seba s námahou.

Julia stisla Anne ruku. „Preto som vám chcela pripraviť niečo dobré pod zub – na znak vďaky po tom všetkom, čo ste pre mňa urobili. Možno by som mala odložiť návštevu Christophu a ešte chvíľu sa zdržať...“

Anna pokrútila hlavou. „V nijakom prípade. Ak ťa niekto dokáže dať do poriadku, tak je to Christoph.“

Julia ho nevidela od minulého roka. Nedávno oslávil osemdesiatku. Tešila sa, že bude opäť sedieť v jeho izbe v Bonne a diskutovať o prednostiach talianskeho klaviristu a skladateľa Ludovica Einaudiho a o akustike v Beethovenhalle. Zároveň dúfala, že bude vedieť, čo by jej pomohlo vyriešiť problém s rukami.

„Rada ho znova uvidím,“ pripustila.

„Pamätáš si, aká si bola nervózna, keď si za ním šla do Bonnu? Stále si nemohla uveriť, že slávny klavirista Christoph Baumann prerušil dôchodok, aby sa stal mentorom posledného študenta.“ Anna pokrútila hlavou. „Pri vašom prvom stretnutí si musela urobiť naozaj výnimočný dojem.“

Bol to okamih, ktorý všetko zmenil. Zúčastnila sa na recitáli v Frankfurte a potom na recepcii, kde k nej podišiel energický starý muž. Ihneď vedela, že je to Christoph Baumann – vo svojej zbierke platní mala všetky jeho nahrávky a prečítala každý článok o klavíri, ktorý napísal. V ústach jej vyschlo, v hlave mala prázdno, no potom ju jeho prvé slová upokojili.

Usmiala sa na sestru. „Povedal: *Julia, tvoja hra bola výnimočná, a hoci viem, že sme sa nikdy predtým nestretli, mám zvláštny pocit, že sme nejako spriaznení. Povedz mi o sebe všetko.* V ten deň sme sa zhovárali celé hodiny.“

„Nuž, som rada, že sa s ním stretneš,“ rozžiarila sa Anna. „Jeho láskavosť a nadhľad sú presne to, čo teraz potrebuješ.“ Vzápätí sa odmlčala. „No dúfam, že Daniel stále pracuje v zahraničí. Je to posledný človek, ktorého by si mala vidieť v tomto stave.“

Daniel. Christophov syn. Musí mať už tridsaťdva rokov – neskoré a vytúžené dieťa starších rodičov. Christoph často žartoval, že má dosť rokov na to, aby bol Danielovým starým otcom. Každú chvíľu sa zjavoval v jej snoch – minule sa zobudila o tretej ráno a po koži sa jej rozlievalo teplo. Aj teraz sa pri pomyslení naňho začervenala.

„Nie, nebude tam, nikdy tam nie je, keď prídem ja,“ ozrejmila sestre.

Julia nevidela Daniela už šesť rokov, od roku 1996. Pošúchala si spánky. Keby existovala čo len najmenšia šanca, že Daniel bude v Bonne, nešla by tam.

3

Lisette

Máj 1942 – Normandia

Lysander sa vznášal nad Lamanšským prielivom a letel na juh k pobrežiu Francúzska. V náprsnom vrecku Lisettinej kombinézy bol drobný talizman a do lemu sukne si pre istotu všila „tablety L“, malé kyanidové pilulky. Dúfala, že ich nikdy nepoužije.

Lisette nebolo jej skutočné meno – toho sa vzdala už pred niekoľkými mesiacmi –, bolo to meno, ktoré používali jej nadriadení a ostatní agenti.

Nedávna večera jej stále ležala v žalúdku. Keby varila ona, pripravila by obľúbený pokrm starej mamy: suflé a zelený šalát. Keďže starká bola Francúzka, umenie pripraviť dokonalé suflé mala v krvi a nemala pokoj, kým Lisette recept nezvládla na výbornú. Namiesto suflé a šalátu jej v jedálni leteckej základne naservírovali tvrdé hovädzie mäso a rozvarenú mrkvu.

Keď lietadlo zabočilo na východ, zhlboka sa nadýchla.

„Sme nad Francúzskom!“ zakričal dispečer, nízky zavalitý muž, ktorý sa na pristávacej dráhe v RAF Tempsford predstavil ako Harry. Nalial Lisette horúci nápoj z termosky. „Desať minút do zoskoku.“

S úsmevom poďakovala a rýchlo nápoj vypila.

Lietadlo začalo klesať a Lisette prehltila, aby zmiernila tlak v ušiach. Zoskok trénovala na leteckej základni RAF Ringway, tentoraz však bude pristávať za nepriateľskými líniami v okupovanom Francúzsku.

„Pripravená?“

Prikývla. Už je to tu, niet cesty späť. Harry otvoril poklop v trupe lietadla a dovnútra sa vovallil studený vzduch. Zem vyzerala bližšie, než čakala. Sedela, nohy jej viseli nad prázdny priestorom a dole pod ňou blikali drobné svetlá.

„Tam sú! Potom ti zhodím kufor,“ zakričal Harry. „Napočítam do troch. Jeden, dva... tri.“

Motory na sekundu zhasli a Lisette sa prepadla do tmy. Do nosa jej udrel prudký vietor, lano sa naplo a otvoril sa padák. Od tlaku postroja ju páliło podpazušie. Niekoľkokrát sa otočila v snahe nájsť svetlá a nasmerovať padák k nim.

Zem sa blížila čoraz rýchlejšie a Lisettino telo sa naplo. Napokon klesla na trávu a nohy sa jej zamotali do šnúr padáka. Niekoľko metrov od seba počula buchnúť kufor. Motor lietadla postupne slabol a stroj sa stratil v diaľke.

Do očí jej zasvietila baterka.

„*Bonjour. Un bon vent pour une chasse au sanglier,*“ ozval sa hlboký mužský hlas.

„Keď sme naposledy lovili, chytili sme dvoch,“ odvetila Lisette frázou, ktorú ju naučili. Konečne sa vymotala zo šnúr.

Baterka sa sklonila k zemi, odkiaľ vrhala slabé mäkké svetlo, a Lisette zbadala vysokého muža, ktorý na ňu hľadel prenikavo modrými očami.

„Som Seraphin,“ predstavil sa a zdvihol jej kufor. „Vitaj vo Francúzsku.“

Inštrukcie z Londýna boli jasné. Na misiu si nemohla vziať osobné veci – bolo to priveľmi nebezpečné. Kým čakala v anonymnej, strohej miestnosti na Baker Street, dva razy jej skontrolovali kufor.

Nemohla však opustiť Anglicko bez svojej knihy receptov – v nestráženom okamihu ju vytiahla z vrečka na sukni a rýchlo strčila do kufra medzi šaty a nylonovú spodnú bielizeň.

Teraz, v podkroví farmy, kam ju Seraphin včera večer priviedol, Lisette otvorila kufor a vytiahla z neho knihu s receptami. Vzdala

sa toľkého, aby sem mohla prísť, vrátane svojej identity, nedokázala sa však vzdať vecí, ktorú si cenila najviac: receptov starej mamy. Lisette ich spísala, keď sedela v kuchyni starých rodičov v ich dome v Normandii.

Nostalgicky v nej listovala. Starká vyrastala v Alsasku, hovorila po francúzsky a po nemecky, a keď sa vydala, presťahovala sa do Gerberoy. Lisettina mama Mathilde tiež ovládala nemčinu a francúzštinu a tento dar odovzdala aj dcére. Lisettinmu otcovi Albertovi, britskému vojakovi, s ktorým sa Mathilde zoznámila počas Veľkej vojny a usadila v Anglicku, sa to nepáčilo a nútil ju rozprávať len po anglicky.

Za chladných nocí spávala Mathilde v Lisettinej posteli – prikrývky si vyhrnuli vysoko nad hlavu, aby sa trochu zahriali, a šepkali si príbehy v zakázaných jazykoch.

Najšťastnejšími chvíľami Lisettinho života boli návštevy v dome starých rodičov.

Nie, nemohla nechať knihu receptov kdesi v Anglicku. Okrem toho sa dokonale hodila k jej novej krycej identite. Kým agenti a nadriadení ju volali Lisette, pre okolitý svet mala byť známa ako talentovaná kuchárka Sylvie. Cez deň bude plieť zeleninové záhony a variť, v noci pomáhať miestnemu odboju proti Nemcom.

Zavrela knihu. Nemecké bomby zabili starých rodičov a potopili loď jej snúbenca v Lazaire. Pri spomienke na Johnnyho posledné slová jej zovrelo hrdlo. „Vrátim sa,“ sľúbil jej. No teraz bol navždy preč.

Lisette schovala knihu receptov späť do kufru. Preto bola vo Francúzsku. Aby ich všetkých pomstila.

Farmárova žena hodila do panvice s hlbokým dnom šalotku. Obďaleč ležal na kovovom plechu párik králikov.

„*Puis-je vous aider?*“ spýtala sa Lisette pri schádzaní dole schodmi.

„*Non, merci,*“ odvetila žena.